

313

ZARZĄDZENIE MINISTRÓW OBRONY NARODOWEJ I SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 10 października 1968 r.

w sprawie właściwości i trybu postępowania organów wojskowych w zakresie ustalania charakteru wypadków podczas służby wojskowej dla celów zaopatrzenia inwalidzkiego żołnierzy niezawodowych.

Na podstawie art. 11 ust. 3 i w związku z art. 63 ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 3, poz. 11) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Organami wojskowymi właściwymi do ustalania, czy wypadek, wskutek którego żołnierz niezawodowy pełniący czynną służbę wojskową doznał uszkodzenia zdrowia lub zmarł, jest wypadkiem w rozumieniu art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 3, poz. 11), zwanej dalej „ustawą”, są komisje powypadkowe powoływane przez dowódców jednostek wojskowych.

2. W skład komisji powypadkowej wchodzi:

- 1) zastępca dowódcy jednostki wojskowej lub szef sztabu — jako przewodniczący komisji,
- 2) co najmniej dwóch oficerów, w tym w miarę możliwości lekarz i oficer wyznaczony do nadzoru nad sprawami bezpieczeństwa i higieny pracy lub specjalista z dziedziny, w której zdarzył się wypadek.

3. W skład komisji powypadkowej nie mogą wchodzić osoby zainteresowane wynikiem badań, zwłaszcza gdy może on mieć wpływ na ich odpowiedzialność lub uprawnienia.

§ 2. 1. Do zakresu działania komisji powypadkowych należy w szczególności ustalenie:

- 1) czy wypadek, wskutek którego żołnierz niezawodowy doznał uszkodzenia zdrowia lub zmarł, miał miejsce:
 - a) podczas lub w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych albo poleceń przełożonych,
 - b) podczas lub w związku z wykonywaniem czynności w interesie służby, nawet bez polecenia przełożonych,
 - c) w drodze do miejsca lub z miejsca wykonywania obowiązków służbowych,
 - d) w związku z wykonywaniem funkcji lub zadań zleconych przez działające w wojsku organizacje polityczne, zawodowe albo społeczne,
 - e) podczas ratowania ludzi lub ich mienia z grożącego niebezpieczeństwa albo ratowania mienia społecznego przed zniszczeniem,

f) podczas udzielania przedstawicielowi organu państwowego pomocy przy spełnianiu przez niego czynności urzędowych,

g) podczas udziału w pościgu lub ujęciu osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa albo podczas ochrony innych obywateli przed napaścią,

h) w drodze do miejsca lub z miejsca wykonywania czynności określonych pod lit. d)—g);

- 2) przyczyny wypadku, a w szczególności, czy wyłączną przyczyną wypadku nie było umyślne lub spowodowane rażącym niedbalstwem naruszenie rozkazów lub przepisów wojskowych.

2. Za wypadek zaistniały w drodze do miejsca i z miejsca wykonywania obowiązków służbowych lub czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. h), nie uważa się wypadku zaistniałego w drodze z miejsca zamieszkania żołnierza do miejsca wykonywania tych obowiązków lub czynności i w drodze powrotnej do miejsca zamieszkania.

§ 3. 1. Komisja powypadkowa powinna wszechstronnie zbadać wszystkie okoliczności i przyczyny wypadku.

2. Komisja powypadkowa jest uprawniona w szczególności do:

- 1) dokonywania oględzin miejsca wypadku,
- 2) badania okoliczności, które mogły mieć wpływ lub związek z wypadkiem,
- 3) przesłuchiwanie poszkodowanego oraz wzywania i przesłuchiwanie innych osób na okoliczności związane z wypadkiem,
- 4) zasięgania w miarę potrzeby opinii specjalistów.

3. Komisja powypadkowa jest uprawniona również do przeglądania akt postępowania karnego, jeżeli postępowanie takie w sprawie danego wypadku było prowadzone, oraz innych dokumentów dotyczących tego wypadku i jego skutków.

§ 4. 1. Na podstawie przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego komisja powypadkowa sporządza — według ustalonego wzoru — protokół powypadkowy, w którym należy w szczególności podać:

- 1) imię, nazwisko i stopień wojskowy żołnierza, który uległ wypadkowi,

- 2) datę i miejsce wypadku,
- 3) doznane przez poszkodowanego żołnierza uszkodzenia zdrowia,
- 4) okoliczności wypadku,
- 5) przyczyny wypadku.

2. Jeżeli zdaniem komisji powypadkowej wypadek należy zakwalifikować do jednego z rodzajów wymienionych w § 2 ust. 1 pkt 1, w protokole powypadkowym należy stwierdzić:

- 1) że wypadek jest wypadkiem w rozumieniu art. 11 ust. 2 ustawy — w razie zakwalifikowania wypadku do jednego z rodzajów wymienionych w § 2 ust. 1 pkt 1 lit. a)–c),
- 2) że wypadek jest wypadkiem zrównanym z wypadkami określonymi w art. 11 ust. 2 ustawy — w razie zakwalifikowania wypadku do jednego z rodzajów wymienionych w § 2 ust. 1 pkt 1 lit. d)–h).

3. Jeżeli zdaniem komisji powypadkowej zakwalifikowanie wypadku do jednego z rodzajów wymienionych w § 2 ust. 1 pkt 1 byłoby nie uzasadnione, komisja stwierdza w protokole, że wypadek nie jest wypadkiem w rozumieniu art. 11 ust. 2 ustawy, oraz podaje przyczyny niezakwalifikowania.

4. Członek komisji powypadkowej, który nie zgadza się z ustaleniami komisji, może w protokole zamieścić odrębne zdanie z podaniem uzasadnienia swojego stanowiska.

5. Jeżeli uszkodzenie zdrowia lub śmierć żołnierza nastąpiły w wypadku lotniczym, morskim lub żeglugowym na wodach śródlądowych, ostateczne ustalenia organów powołanych odrębnymi przepisami do badania tych wypadków są dla komisji powypadkowej wiążące.

§ 5. 1. W razie ustalenia przez komisję powypadkową, że wyłączną przyczyną wypadku było umyślne lub spowodowane rażącym niedbalstwem naruszenie przez poszkodowanego rozkazów lub przepisów wojskowych, komisja powinna w protokole powypadkowym szczegółowo fakt ten uzasadnić.

2. Komisja powypadkowa obowiązana jest również dokładnie oznaczyć rozkaz bądź przepis wojskowy, który został naruszony, a także podać okoliczności i dowody wskazujące:

- 1) na stopień znajomości przez poszkodowanego naruszonego rozkazu (przepisu), przy uwzględnieniu okresu pełnionej przez niego służby wojskowej i jego przeszkolenia w zakresie naruszonych rozkazów (przepisów),
- 2) na rozmyślne lub spowodowane rażącym niedbalstwem naruszenie tego rozkazu (przepisu).

§ 6. 1. Postępowanie mające na celu ustalenie okoliczności, o których mowa w §§ 3–5, powinno być zakończone przez komisję powypadkową najpóźniej w ciągu 7 dni od dnia wypadku.

2. Jeżeli zachodzi potrzeba przeprowadzenia dodatkowych ustaleń, dowódca jednostki wojskowej, który wyznaczył komisję powypadkową, może przedłużyć termin określony w ust. 1 o czas niezbędny do przeprowadzenia tych ustaleń.

§ 7. 1. Protokół sporządzony przez komisję powypadkową zatwierdza dowódca jednostki wojskowej, który tę komisję powołał; jeżeli dowódca nie zgadza się z ustaleniami zawartymi w protokole, nie zatwierdza protokołu i wnosi sprzeciw do właściwej komisji odwoławczej.

2. Z treścią protokołu zapoznaje się poszkodowanego żołnierza za pisemnym potwierdzeniem, chociażby nawet dowódca jednostki wojskowej protokołu nie zatwierdził; jeżeli żołnierz poniósł śmierć w wypadku, z treścią protokołu zapoznaje się małżonka, a w razie jego braku — rodziców lub innego zainteresowanego sprawą członka najbliższej rodziny żołnierza.

3. Jeżeli zawarte w protokole dane stanowią tajemnicę państwową, poszkodowanego lub członka jego rodziny zapoznaje się z protokołem pomijając te dane.

4. Protokół powypadkowy przechowuje się w aktach jednostki wojskowej.

§ 8. 1. Od ustaleń komisji powypadkowej, zawartych w protokole powypadkowym, przysługuje zainteresowanemu żołnierzowi lub pozostałemu po zmarłym żołnierzowi uprawnionemu członkowi jego rodziny odwołanie.

2. Odwołanie może być wniesione w terminie 14 dni od dnia zapoznania zainteresowanego z treścią protokołu powypadkowego; jeżeli ze względu na stan zdrowia lub inne przeszkody zainteresowany nie może wnieść odwołania w tym terminie, okres 14 dni liczy się od ustania tych przeszkód.

§ 9. 1. Odwołanie wnosi się do właściwej komisji odwoławczej za pośrednictwem dowódcy jednostki wojskowej, który powołał komisję powypadkową.

2. Dowódca jednostki wojskowej dołącza do otrzymanego odwołania odpis protokołu powypadkowego oraz inne materiały zebrane przez komisję powypadkową i całość dokumentów przesyła niezwłocznie — w zależności od podporządkowania jednostki wojskowej:

- 1) do właściwego dowódcy okręgu wojskowego (równorzędnego) lub właściwego szefa instytucji centralnej Ministerstwa Obrony Narodowej,
- 2) do Dyrektora Centralnego Zarządu Służby Zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, jeżeli jednostka ta podlega Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

3. Odwołania od ustaleń komisji powypadkowych powołanych przez dowódców lub szefów określonych w ust. 2 pkt 1 wnosi się do Przewodniczącego Centralnej Wojskowej Komisji Lekarskiej.

4. Przepisy ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio w razie wniesienia przez dowódcę jednostki wojskowej sprzeciwu od ustaleń komisji powypadkowej. W tym przypadku dowódca dołącza uzasadnienie swojego stanowiska.

§ 10. 1. Dla rozpatrywania odwołań i sprzeciwów od ustaleń komisji powypadkowych dowódcy okręgów wojskowych (równorzędni) oraz szefowie instytucji centralnych Ministerstwa Obrony Narodowej, a w przypadku określonym w § 9 ust. 3 Przewodniczący Centralnej Wojskowej Komisji Lekarskiej — powołują 3-osobowe komisje odwoławcze.

2. W stosunku do żołnierzy pełniących służbę w jednostkach wojskowych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych komisję odwoławczą powołuje Dyrektor Centralnego Zarządu Służby Zdrowia w porozumieniu z Dyrektorem Departamentu Kadr i Dowódcą Nadwiślańskiej Jednostki MSW im. Czwartaków AL. Komisja ta działa przy Centralnym Zarządzie Służby Zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

3. Komisja odwoławcza po rozpatrzeniu odwołania (sprzeciwu) zatwierdza protokół powypadkowy albo go uchyla i sporządza w danej sprawie nowy protokół powypadkowy. Decyzja komisji odwoławczej podlega zatwierdzeniu przez dowódcę (szefa), który tę komisję powołał. Po zatwierdzeniu decyzji przewodniczący komisji odwoławczej zawiadamia niezwłocznie o tej decyzji wnoszącego odwołanie oraz właściwego dowódcę jednostki wojskowej.

4. W razie potrzeby sporządzenia nowego protokołu powypadkowego komisja odwoławcza przeprowadza postępowanie wyjaśniające na zasadach i w trybie określonych w §§ 2–5.

5. Po zakończeniu czynności komisja odwoławcza przesyła całość materiałów do dowódcy jednostki wojskowej, który powołał komisję powypadkową.

6. Komisje odwoławcze mogą ponadto uchylać protokoły komisji powypadkowych w trybie nadzoru. Przepisy ust. 3–5 stosuje się w tym przypadku odpowiednio.

7. Decyzja komisji odwoławczej jest ostateczna.

§ 11. 1. Dowódca jednostki wojskowej, który powołał komisję powypadkową, wystawia — po zatwierdzeniu protokołu powypadkowego, a jeżeli od ustaleń komisji wniesione zostało odwołanie lub sprzeciw, po otrzymaniu zawiadomienia o decyzji komisji odwoławczej — zaświadczenie według ustalonego wzoru.

2. Zaświadczenie wystawia się w dwóch egzemplarzach. Jeden egzemplarz otrzymuje poszkodowany żołnierz, a jeżeli żołnierz poniósł śmierć w wypadku — małżonek lub inny członek rodziny żołnierza (§ 7 ust. 2). Drugi egzemplarz zaświadczenia dowódca jednostki wojskowej przesyła przy zwolnieniu żołnierza z czynnej służby wojskowej oraz w razie śmierci żołnierza do właściwego powiatowego (miejskiego, dzielnicowego) sztabu wojskowego łącznie z innymi dokumentami dotyczącymi przebiegu służby wojskowej żołnierza.

§ 12. 1. Przepisy zarządzenia stosuje się również do postępowania w sprawie wypadków, wskutek których doznali uszkodzenia zdrowia lub ponieśli śmierć:

- 1) uczniowie podoficerskich szkół zawodowych i orkiestr wojskowych,
- 2) studenci szkół wyższych i inne osoby odbywające wojskowe szkolenie w ramach studium wojskowego na podstawie przepisów art. 84—88 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospólitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220), jeżeli wypadek nastąpił podczas lub w związku z odbywaniem przez nich tego szkolenia.

2. W przypadku określonym w ust. 1 pkt 2 przepisy dotyczące dowódcy jednostki wojskowej stosuje się odpowiednio do kierownika studium wojskowego szkoły.

§ 13. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Obrony Narodowej: *W. Jaruzelski*

Minister Spraw Wewnętrznych: *K. Świtła*